

ተመክሮን ትምህርትን ካብ ጥልያን

ስለምንታይ ጥልያን ብኮረና ቫይረስ ብቕልጡፍ ተጠቂዓን ተደሲቓን

ጥልያን ከሳብ ሕጂ ልዕሊ 4,000 ሰባት ብሰንኪ እዚ ሕማም ዕሪፎም ኣለዎ። ኮንዶንግኖ፣ ጥልያን ናይ ደቂ ኣሕድርትና ከተማ ትመስል። ኣብዛ ንእሽቶ ከተማ 16000 ነበርቲ ኣለዉዎ፣ ኩሎም ኣብ ገዝአም ኮፍ ክብሉ ተኣዚዞም ኣለዉ። እዛ ከተማ መጀመርታ እዚ ሕማም ዝተርአየላን ምንጪ እዚ ቫይረስ ናብታ ሃገር ምሉእ ክላባዕን ኢያ ተባሂላ ትሕመ።

ብዕለት 18 ለካቲት ሓደ ወዲ 38 ስፖርተኛ ናይ ስርዓተ ምትንፋስ ጸገም ዝነበሮ ክምርመር ይሕበሮ እሞ መርመራ ይሕሰም። ካይተፈለጦ ከኣ ነቲ ሕማም ናብ ዓሰርተታት ሰባት ኣመሓላለፎ። ብመሰረት ዶ/ር ሎረንዝ ካሳኒ ኣማሓዳሪ እቲ ሆስፒታል ዝገለጸ፣ እዚ ቀዳማይ ሰብ በዚ ሓማም ዝተጥቐዐ ናብ ቀዳማይ ረዲኤት እቲ ሆስፒታል ቀጻሊ ሰለስተ ኣርባዕተ ግዜ ተማላሊሱ ኢዩ። ስለዚ ንሱ ናብ ካልኣት ሕሙማትን ሰብ ሞያ ጥዕናን ኣመሓላለፎ።

እዚ ሓማማ ካብዛ እዛ ንእሽቶ ከተማ ኣብ ሰሜናዊ ጥልያን ትርኩብ ብቕልጡፍ ናብ ካልእ ዓባይ ከተማ ሚላን ተሰጋጋረን ናብ መላእ ሃገር ነተገን። ቻይና ኣብ ክልተ ቅነ ሆስፒታል ሰሪሖም ነቲ ሕማም ክቃለስዎ ከለዉ እንታይ ስርሑ ኢዮም ዘርእዩኑ ዘልዎ እዞም ሰባት ዓቢዶም ኢዮም መስለኒ ይብሉ ኔረ። ዶ/ር ጃኪዎ ለበዳ ሓማም ክምክት ኢላ ኣብ ከተማ ሚላን ትሰርሕ ዘላ ናይ ሕክምና ሰብ ሞያ ዝመርሕ ዘሎ ሓኪም ዝተዛረቦ ኢዩ። ሕጂ ተሰዊጡኒ እንታይ ይገብሩ ከም ዝነበሩ ኢሉ ተናዘዘ።

ኣብዚ እዋን ሓካይምን ሆስፒታልን ጣልያን ከም ኣብ ማእከል ሕክምና ቦምብ ዝዓለቦም ዝገብርዎን ዝሕዘዎን ዝጭብጥዎን ስኢኖም ይርከቡ። ብሓንቲ ግዜ ኣማኢታትይ ሕሙማት ይመጽዎም ንመን ከም ዝቐበሉ ንመን ከም ዝሕክሞ ተረቢሾም ዕግርግራ ኣቲዎም ይርከቡ ኣልው።

ጥልያን ካብተን ቀልጢፈን በረራ ካብ ናብ ቻይና እታ ምንጪ እዚ ቫይረስ ዝገትኣ ሃገራት ።

ናይ ሞትን ሂወትን ውሳኔ

ኩሉን ሆስፒታላት ጥልያን ከሳብ ክብተኻ ዝደልዩ ተመጢጥን ኢየን ዝሰርሓ ዘለዎ፣ ሰብ ሞያ ጥዕና ብድኻም ዘግ ኢሎም፣ ድቃስ የለ ገዛ ምኻድ የለ ብስራዕ ምምጋብ የለ፣ ቫቕሎት ናይ ገዛእ ርእሶም ጥራሕ ዘይኮነ ንኣባላት ስድራቤቶም ካይልግብሎም ተወሲኽዎ። ሓካይም ከቢድ ውሳኔ ንሕልና ዝኹርኩሕን ነመን ቀዳሞም ከም ዝሕክሙ፣ ንሓደ ወዲ 20 ዓመት መንእሰይ በቲ ሕማም ዝተሰነፈ ግና ክጻወሮ ዝኸለልዶ ውላስ ንሓደ ወዲ 80 ዓመት በቲ ሓምም ዝተሰነፈ፣ ንመን ኣክስጅን ንሃቦ? ብዝኾነ ሓካይም ኣብ ምውሳን ተጨኒቕኻም ይርከቡ። ብዙሕ ናይ ሕልናን ናይ ሞራልን ሕቶታት ዘለዓዕል ጉዳይት እውን ይርከቡ ኣሎ።

ስለምንታይ እዚ ሕማም ንጥልያን ኣበርቲዑ ደሲቑዎ?

ስለምንታይ ንጥልያን ዝያዳ እዚ ሕማም እጥቂዕዎ ቀዳመይቲ ካብ ምዕራባውያን ሃገራት በረራ ናብ ካብ ቻይና ዝረገጠት ሃገር ክንሳ ኣዝዩ ኣካታዒ ሕቶ ኮይኑ ይርከብ። ገለ ሰብ ሞያ ርኢትኡም ሂሎም-ሉ ይርከቡ።

- 1) ብገመጋም ካብ መላእ ኣውረጳ ዝያዳ ኣረጋውያን ዘለዎ ሃገር ስለ ዝኾነት
- 2) ዝያዳ ናይ ኣየር ፖልሽን ስለ ዘለዎ፣ በቐሊሉ ናይ ስናቡእ ሕማም ክስፋ-ስፋ-ሓላ ክኢሉ፣ ዶ/ር ካሳኒ ከም ዝብሎ ኣብ ሰሜናዊ ክፍሊ ሃገርና ብርቱዕ ብከላ ናይ ኣየር ኣለና ክብል ይሕብር።
- 3) ስልጡን መድባት ምክልኻል ተላባዒ ሓምማት ስለ ዘይነበራን፣ ዝኣክል ምድላዎት ስለ ዘይገበረትን።

ዝተፈልየ መልሲ ወይ ሓሳባት ዘለዎም ነዚ ስለ ምንታይ ጣልያን ዝብል ሕቶ ኣለዉ።

ንጥልያን ፍልይቲ ዝገብራ ዋላ ሓደ የለን ኣቐዲማ ቀድሚ ካልኣት ሃገራት ማለት ቅድሚ ኣሜሪካ፣ ጀርመን ካንዳ ስለ ዝተጠቐሙት ጥራሕ ኢዩ። ዳርጋ ቅድሚ 10 መዓልቲ ካብ ካልኣት ኢያ ተጠቐሞ፣ ስለዚ እዘን ካልኣት ሃገራት ቀልጢፈን ኣድላይ ስጉምቲ እንተ ዘይወሲደን ከም ጥልያን ቅጥቀዓ ይኸእላ ኢዩን።

ኤርትራውያን እንታይ ክንገብር ኣለና

እቲ ዘገርምን ዘሓብንን ህዝብና ነተላጋቢ ሕማም ዝምለክት ኣብ ሕጊ ዝሰፈረ መምርሕን ኣካይዳን ኔርዎ ኢዩ። ኣብ ሶሻል ሜዳ ክንከታተሎ ከም ዝቐነና፣ ሕጊ ለገ ጭዋ ነዚ መምርሒ ናይ ዳብሊው ኤቶ ኦ ዝዳረግ ናይ ምውሻብን ናይ ሕማም ምግታእን ስለጡን ሕጊ የተግብር ኔሩ ኢዩ።

ሕጂ ኸኣ ነዚ ናይዚ እውና ተላባዒ ሕማም ዝዳረግ ስጉምታት ክንወስድ ይግብኣና፣ ብፍላይ ከኣ መራሕቲ ሃይማኖትን፣ ምሁራትን፣ ሓካይምን ለባማትን መምርሒ ሰበ ስልጣን ጥዕናን ኣብ ምትግባር ንህዝብና ኣብ ምምሃርን ምምራሕን ፣ ኣድላይ ዘበለ ውሳኔታት ክንወስድን እዎን ይሓተና ኣሎ።

ሚኪኤል ኤልያስ